

УДК 378.147:373.3.011.3-051:005.591.6

МОТИВАЦІЙНА ГОТОВНІСТЬ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ДО ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС

Ольга Хващевська

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри теорії і практики початкової освіти
ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»
м. Слов'янськ Донецької області, Україна
<http://orcid.org/0000-0002-3238-8244>
bobr.san83@gmail.com

Євген Кишкар

студент ДВНЗ «Донбаський державний педагогічний університет»
м. Слов'янськ Донецької області, Україна
evgen.kishkar@gmail.com

Анотація. У статті висвітлено проблему мотиваційної готовності майбутніх учителів початкових класів до впровадження інновацій в освітній процес. Зробивши аналіз літературних джерел, з'ясовано сутність ключових понять, розкрито зміст інновацій. Подано класифікацію інновацій в освіті (методологічні, інституційні, змістовні, технологічні). Розглянуто мотиваційну та практичну готовність педагога до інноваційної діяльності. Визначено рівні, які репрезентують структуру готовності педагога до інноваційної діяльності (адаптований, репродуктивний, продуктивний, креативний); показано принципи, яким має відповідати інноваційна діяльність; окреслено критерії готовності педагога до інновацій в освітньому процесі, професійні й особистісні якості педагога; з'ясовано, що мотиваційна готовність до інновацій є важливою якістю педагога як професіонала.

Ключові слова: інновації; інноваційна освіта; інноваційна діяльність; педагогічна інновація; нововведення; професійна готовність педагога.

Постановка проблеми в загальному вигляді. В умовах розвитку інтеграційних та глобалізаційних процесів у світі, інтенсивного зростання обсягу інформації сучасне суспільство ставить нові вимоги до системи освіти взагалі та до педагогічної освіти зокрема. Однією з таких вимог є формування інноваційного освітнього середовища у вищих навчальних закладах, перехід до інноваційної педагогічної освіти. Сучасна система освіти країни, як і все українське суспільство, переживає важкий період оновлення. Оновлюється зміст освіти; розробляються нові програми, навчальні плани, підручники, нові технології навчання; усе більше й більше створюються школи нового типу, відбувається розвиток процесу «авторизації» педагогічного досвіду тощо. Зауважимо, що сьогодні інноваційні процеси охоплюють усю систему неперервної освіти та педагогічну науку як складову частину системи освіти й головне джерело її оновлення. На думку М. Кларіна, в умовах різких соціокультурних змін наша педагогіка зіткнулася з «обвальною інноваційністю

в освіті» [4, с. 28].

Водночас інтенсифікація інноваційних процесів в освіті пов'язана не лише із «соціальним заказом», науковими дослідженнями та новаторським досвідом, а й зі значними змінами у свідомості педагогічної спільноти загалом.

Сьогодні школі потрібний учитель, який не лише орієнтується в освітніх інноваціях та застосовує їх у своїй роботі, володіє різними технологіями викладання свого предмета, але і здатний як творча особистість, до самореалізації в діяльності та самостійного інноваційного пошуку, має високий рівень готовності до здійснення інноваційної педагогічної діяльності, яка мобілізує особистість на створення інновацій, їхнього освоєння та використання.

Статус учителя в сучасному суспільстві, його професійна й особистісна готовність до виконання своїх функціональних обов'язків у нових соціально-економічних умовах, а також конкретні шляхи модернізації освіти країни знайшли своє відображення в законодавчих державних документах України: Законах України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», «Про вищу освіту», Державній програмі «Учитель», Концептуальних засадах розвитку педагогічної освіти України та її інтеграції в європейський освітній простір, Стратегії інноваційного розвитку України на 2009 – 2018 роки та на період до 2039 року, Концепції неперервної педагогічної освіти, Національній стратегії розвитку освіти України на період до 2021 року, проекті «Нова школа» тощо. Ці документи визначають пріоритети національної освіти щодо формування інноваційного, креативного вчителя.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема формування готовності майбутніх учителів початкових класів до впровадженні інновацій в освітній процес є предметом міждисциплінарних досліджень українських і зарубіжних учених. Фундаментальні питання професійно-педагогічної підготовки освітянських кадрів і формування готовності майбутніх учителів до професійної діяльності розглядають О. Абдулліна, О. Бадагуєва, Я. Болюбаш, В. Бондар, І. Гавриш, О. Глузман, С. Гончаренко, Г. Гребенюк, І. Зязюн, Л. Коваль, В. Ковальов, Л. Кондрашова, Б. Коротяєв, В. Сластьонін, І. Трубавіна, В. Щербина та ін. У працях М. Кларіна, О. Мороза, Р. Пенькової, А. Пригожина, Л. Разборової та ін. готовність до педагогічної діяльності досліджується з позицій особистісного підходу й розуміється як інтегративна якість особистості вчителя, спроможного до ефективного виховання молодого покоління. Предметом наукових досліджень Ю. Богданової, В. Дорохіної, Л. Кондрашової, С. Манукової, О. Проскури, Г. Штельмах та інших є готовність до реалізації окремих функцій педагогічної діяльності.

Проблематика загальної педагогічної інноватики є предметом наукових досліджень К. Ангеловські, Ю. Бабанського, Х. Барнета, Дж. Бассета, В. Беспалько, Х. Білла, С. Болена, К. Вазіної, Н. Гросса, Л. Даниленко, В. Кваші, В. Лазарева, О. Лоренсова, В. Николко, І. Підласого, С. Полякова, О. Попової, М. Поташника, Н. Юсуфбекової та ін.

Водночас теоретичний аналіз показує, що проблема формування інноваційної діяльності студентів залишається не лише недостатньо дослідженою, але й непоставленою. Суперечність полягає в тому, що навчальна діяльність досліджується (і формується) безвідносно до інноваційної, до відповідних знань і вмінь, а вони передусім досліджуються поза проблемою формування освітньої діяльності. Інноваційна діяльність, як і освітня, у сучасних умовах здійснюється вчителем упродовж усього його професійного життя. Д. Ельконін називає освітню діяльність другою професією кожної людини, відтак від уміння здійснювати освітню діяльність багато в чому залежить її просування в основній обраній справі [7]. Аналогічне твердження можливо зробити й стосовно інноваційної діяльності.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Висвітлити проблему мотиваційної готовності майбутніх учителів початкових класів до впровадження інновацій в освітній процес.

Теоретичні основи дослідження. Місце інновацій в організації сучасної вітчизняної освіти обумовлено закономірним розвитком педагогічної теорії, у межах змінених соціально-політичних умов, які спрямовані на варіативність, і, як наслідок, поліпшення якості освіти в традиційній школі. «Процеси відновлення освіти, які називають інноваційними, вимагають теоретичного осмислення й обґрунтування, для того щоб обмежити їхню стихійність і навчитися ефективно управляти ними» [8].

Корінні зміни в соціальному статусі системи освіти не можуть бути досягнуті в межах традиційної педагогіки. Необхідна зміна парадигми та фундаментальних основ педагогіки. «Отже, інноваційна освіта – це зміна парадигми, нова педагогіка, нові освітні процеси, нові технології» [3].

Інновації в освіті є засобом реалізації нових завдань, які виконують роль пускового механізму в освітній системі, яка саморозвивається в умовах її випереджального розвитку.

Можна виділити три види педагогічних інновацій:

1. Як інновації виступають освітні ідеї та дії, повністю нові та раніше не відомі.

2. Найбільша кількість інновацій – адаптовані, розширені або переоформлені ідеї, дії, які набувають особливої актуальності в певному середовищі й у певний період часу.

3. Педагогічні інновації виникають у ситуації, у якій вони, у зв'язку з поставленою метою та в змінених умовах, оживляють деякі колишні дії, бо нові умови гарантують їхній успіх та успіх певних позитивних ідей.

Інновація має означати спробу змінити систему освіти, яка здійснюється свідомо й навмисно для поліпшення наявної системи. Інновація не обов'язково є чимось новим, але обов'язково є чимось кращим і може бути продемонстрована самостійно.

Відтак інновація повинна розглядатися невідривно від тимчасових і

соціальних рамок:

- абсолютна, заснована на основі того, що ніколи й ніде раніше не існувало;
- локальна, коли створюється нове для певної області, але має аналог в інших областях;
- умовна, заснована на актуалізації відомого раніше, але забутого на сьогодні об'єкта;
- нормативна, коли об'єкт уважається новим порівняно з іншим, який є нормою;
- суб'єктивна, коли об'єкт новий для цього суб'єкта, але досить широко відомий іншим суб'єктам.

Основний зміст будь-якої інновації знаходиться в певному протиріччі з традицією, але своєму виникненню вона зобов'язана саме в зміцненні традиції. Педагогічні інновації можна визначити як процес оновлення, реформування освіти, як матеріал (ідея, форма, метод, засіб, концепція, програма перетворення), як визначення засобів застосування матеріалів, відбір найбільш прийнятної й найбільш пристосованої (адаптованої) для впровадження в сучасних умовах [5].

На сьогодні педагогічна наука немає загальноприйнятої класифікації інновацій, але водночас сучасні вчені і практики класифікують інноваційні перетворення в кількох напрямках:

1. Методологічні інновації – визначаються новими підходами до побудови освітніх систем.
2. Інституційні інновації – включають у себе організаційно-структурні перетворення, передусім статусна зміна освітніх установ.
3. Змістовні інновації – визначають глибину знань і вмінь, що впливають на реалізацію освітніх програм.
4. Технологічні інновації – визначають відбір методів передачі освітньої інформації в оптимальному відповідно до цілей і змісту експериментальної освітньої програми.

Отже, при класифікації інновацій в освіті слід урахувувати, що ця діяльність не має розмежувань і поділів. Сфери освіти настільки тісно взаємопов'язані, що нововведення в одній сфері припускають оновлення в будь-якій іншій. Тому неможливо впроваджувати інновації лише в деякі сфери освіти, бо вони обов'язково вплинуть і на зміст освіти, і на організацію, і на технологію роботи.

Класифікація ще більше ускладнюється, якщо враховувати динамічність процесу навчання і виховання, його багаторівневості і системності. Так:

- інновації є невід'ємною частиною прогресу, засобом подолання критичних ситуацій, вони необхідні і виникають на основі сталої потреби, як результат суперечності між застарілою нормою і зростанням вимог дійсності;
- розгляд і об'єктивна оцінка інновацій можлива лише в контексті тієї

культурно-історичної ситуації, у якій вони проявилися;

– інновації можуть мати кілька рівнів новизни (від абсолютного до суб'єктивного), що залежать від умов виникнення, області застосування, актуалізації відомого раніше за інших;

– будь-яка інновація – це не одиничний акт, а процес зі своїм «життєвим циклом», що передбачає виникнення, розвиток, стабілізацію, перетворення в норму, а згодом і в догму;

– інновації в педагогіці – це тривалий і багатоетапний процес, що включає розробку нововведення, вивчення створеного, доопрацювання та впровадження в практику;

– під час інноваційних процесів, незважаючи на значну частку стихійності, підкоряються низці законів: незворотній дестабілізації, фінальній реалізації, стереотипізації та цикловій повторюваності;

– носіями інноваційної діяльності, провідниками інновацій у сферу освіти є вчителі, які мають необхідний набір професійних якостей, що дозволяють їм здійснювати нестандартний підхід до вирішення традиційних завдань.

Розглянуті аспекти виявили важливість і складність інноваційної діяльності в руслі нової парадигми освіти. Оцінивши практичну значимість інновацій в освітньому процесі, зазначимо, що головною проблемою майбутнього вчителя є вирішення такого питання: «Як діяти в теорії й на практиці для досягнення поставленої мети?». Початківцю вчителю складно самотійно, не маючи практичного досвіду, усвідомити найбільш ефективні технології навчання. Отже, завдання ЗВО – допомогти йому в цьому.

Професійна готовність до педагогічної діяльності – це складне структурне утворення, центром якого є позитивні установки, мотиви й освоєні цінності вчительської професії. Готовність до професійної діяльності – стан особистості студента, який активізує його діяльність, дає можливість приймати самотійні рішення і проявляється в здатності до продуктивної реалізації дій, що спираються на накопичені знань, умінь і досвіду. Сутність цієї готовності в тому, що вона створює можливість прийняття оптимальних рішень залежно від педагогічних ситуацій, відповідно до цілей і задач діяльності.

Основою будь-якої діяльності є готовність до її здійснення. Деякі науковці визначають готовність до того чи того виду діяльності як цілеспрямоване вираження особистості, що включає її переконання, стосунки, мотиви, почуття, вольові та інтелектуальні якості, установки, налаштованість на певну поведінку. Називають такі складові діяльності: позитивне ставлення до того чи того виду діяльності; адекватні вимогам діяльності риси характеру, здібності, темперамент, мотивація; необхідні знання, уміння, навички; стійкі, професійно важливі особливості сприйняття, уваги, мислення, емоційно-вольових процесів.

Зазначимо, що на сучасному етапі розвитку теорії немає єдиного погляду щодо поняття «готовність особистості до діяльності». Ця готовність має ряд

понять і розглядається як установка; здатність; психічний стан; якість та властивість особистості; синтез властивостей, симптомокомплекс властивостей людини; сукупність суспільно значущих мотивів; потреба; схильність; включеність; внутрішній потяг; відрефлексувати спрямованість на професію типу «людина – людина», світоглядна зрілість, широка й системна професійно-предметна компетентність [1, с. 61].

Відмінності в розумінні сутності феномена готовності до діяльності пояснюються особливостями теоретичної концепції авторів і зводяться до того, на якому рівні: функціональному (стан) або особистісному (властивість) досліджується окреслена проблема.

Отже, професійна готовність розглядається як закономірний результат у широкому розумінні професійної підготовки, тобто процесів професійної орієнтації, професійного самовизначення і професійної ідентифікації, вона є підсумком професійної освіти та самоосвіти, професійного виховання й самовиховання.

Можна припустити, що мотиваційна готовність до інновацій в освітньому процесі має загальні властивості готовності студента до педагогічної діяльності, але їй притаманні певні особливості, які дають підстави розглядати її як специфічний вид професійної готовності. Більшість учених вкладають у поняття «готовність до педагогічної діяльності» приблизно однаковий зміст: цілісне інтегративне утворення, що формується в результаті єдності свідомості й діяльності; основа активної громадської та професійно-педагогічної позиції суб'єкта, яка спонукає до діяльності і відповідає продуктивності її процесу й результату; результат професійної підготовки й водночас особистісне утворення, що включає певну систему якостей; здійснення конкретної діяльності.

З огляду на те, що практична готовність до інноваційної діяльності – це багатогранний процес здійснення, реалізації своїх можливостей, здібностей та інтеграції всіх перерахованих видів готовності, вони доповнюють один одного. Так, можна виділити основні компоненти в змісті практичної готовності вчителя до інноваційної діяльності:

- *науково-теоретична готовність* – характеризується певним обсягом психолого-педагогічних і спеціальних знань, необхідних для професійної діяльності. Процес підготовки вчителя початкової школи орієнтований одночасно на всебічний розвиток його культури, на отримання відповідних знань, формування переконань, умінь, творчих здібностей і норм поведінки;

- *психологічна готовність* – становить позитивне ставлення до професії, усвідомлення зовнішніх і внутрішніх чинників, що сприяють і перешкоджають повній педагогічній самореалізації. Процес формування психологічної готовності пов'язаний перетворенням суспільно значущих цілей педагогічної діяльності в особистісно значущі та з їхньою безпосередньою реалізацією в цій професійній діяльності. Така готовність включає обов'язкову наявність емоційного досвіду, необхідного для успішного виконання педагогічних завдань.

В емоційно-вольових якостях виражається активність особистості, її здатність до самоврядування й саморегуляції. Так, практична готовність є виразом сформованості чотирьох структурних компонентів: мотиваційного, змістовного, технологічного й рефлексивного.

Результати дослідження. Процес розвитку мотиваційної готовності до професійної діяльності являє собою субординацію її рівнів, перехід від рівня до рівня. Розглянемо деякі наукові погляди на проблему етапності професійного розвитку вчителя.

	<i>Перший рівень</i>	<i>Другий рівень</i>	<i>Третій рівень</i>	<i>Четвертий рівень</i>
<i>I підхід</i>	Учитель – володіння основами педагогічної професії, застосування апробованих на практиці методик і технологій професійної діяльності	Учитель-новатор – використання на практиці поряд із відомими методиками оригінальних підходів до вирішення педагогічних завдань, їхнє успішне застосування	Учитель-дослідник – уміння науково аналізувати, оцінювати, розробляти і впроваджувати нові педагогічні технології	
<i>II підхід</i>	Педагог-індивідуаліст. Нове в його професійній діяльності міститься в тій мірі, у якій він покращує традиційні принципи. Вирішальне значення для впровадження новацій мають сприятливі зовнішні умови. Педагог цього типу завжди знайде традиційне, але ефективно рішення педагогічного завдання	Педагог зі своєю професійною концепцією. Самостійно формулює правила свого професійного поведінки, міцні в атмосфері схвалення з боку керівника й колег. При вирішенні педагогічної проблеми запропонує нове рішення	Педагог-«феномен». Його професійна діяльність виходить за рамки традиційних норм. Охоче приймає нове як необхідне і природне. У прийнятті рішення завжди присутній творчий початок	
<i>III підхід</i>	Учитель вирішує проблему знайому, вирішену колись їм раніше	Розуміючи педагогічну ситуацію і знаючи мету, учитель вирішує завдання, користуючись засвоєними способами дій	Педагог бачить мету, але педагогічна ситуація йому не ясна, так як вона не типова. Потрібне активне перетворення засвоєних знань і вмінь	Учитель творчий, має яскраво виражену дослідницьку основу

Інтерпретуючи ці підходи відповідно до нашої проблеми, зазначимо, що вчителі першого і другого рівнів будують професійну діяльність на готових способах і моделях навчання. Задоволення цими рівнями може привести до формування вчителя інертного типу, який недостатньо усвідомлює потреби в інноваційних педагогічних підходах. Виявляється необхідність оволодіння третім і четвертим рівнем професійного розвитку, які ґрунтуються на творчій активності, а відтак є основою для інноваційної діяльності.

Отже, виявлено чотири рівні сформованості мотиваційної готовності майбутніх учителів до інновацій в освітньому процесі: адаптивний, репродуктивний, продуктивний і креативний. Охарактеризуємо кожен із них докладніше:

Адаптований рівень характеризується нестійким ставленням до застосування інноваційних технологій; особистісна зацікавленість у творчій діяльності відсутня; отримана система знань про інноваційну діяльність не знаходить вираження в практиці; при плануванні освітнього процесу не враховується специфічні та індивідуальні особливості суб'єктів, заняття будуються за відпрацьованою схемою із застосуванням традиційних способів навчання.

Репродуктивний рівень відрізняється більш стійким ставленням до інновацій; з'являється пізнавальний інтерес до інновацій у галузі педагогіки, але носить поверхневий характер; теоретичні знання направлені на відтворення окремих елементів новаторського досвіду; рефлексивна позиція спрямована на усвідомлення власного стилю викладання.

Продуктивний рівень характеризується в загальному вигляді більшою цілеспрямованістю, усвідомленістю шляхів і способів практичного застосування інноваційних технологій. Бажання використовувати інновації носить особистісно значущий сенс; практична діяльність спрямована на адаптацію апробованих інноваційних прийомів, не підкріплених творчим доповненням; відбувається становлення особистості майбутнього педагога через вироблення індивідуального стилю викладання.

Креативний рівень передбачає тверду переконаність у необхідності вдосконалення системи освіти; використання різнобічних інноваційних технологій у практичній діяльності для визначення найбільш ефективних; активно використовується творчий потенціал для створення, апробування та критичного аналізу нових індивідуальних технологій; професійна позиція характеризується високим рівнем педагогічної рефлексії й пов'язана із самоактуалізацією.

Для визначення рівнів мотиваційної готовності майбутніх учителів початкових класів до інновацій в освітньому процесі необхідно виділити критеріальні показники, які служили б оцінкою розвитку як окремих компонентів, так і досліджуваної освіти загалом.

У теорії й на практиці прийняті загальні вимоги до виділення критеріїв, які

відображають основні закономірності формування особистості. Критерії встановлюють зв'язки між компонентами досліджуваної системи, якісні показники виступають у єдності з кількісними. Критерій – це якість, властивість, ознака досліджуваного об'єкта, що дають можливість говорити про його стан, рівні функціонування й розвитку. Міра сформованості того чи того критерію є показником кількісних і якісних характеристик сформованості кожної якості, властивості, ознаки досліджуваного об'єкта.

Відповідно до логіки побудови моделі готовності майбутнього вчителя до інноваційної діяльності критерії діагностування досліджуваної готовності адекватні структуроутворювальним компонентам. Тому сформованість мотиваційного компонента буде визначатися за рівнем пізнавального інтересу до технологій навчання та особистісно значущого сенсу застосування інноваційних технологій навчання; змістовного – за рівнем теоретичних знань про інноваційні технології; технологічного – за рівнем розвитку вмінь і навичок, необхідних для успішного застосування інноваційних технологій навчання; рефлексивного – за рівнем розвитку рефлексивної позиції.

Висновки з дослідження й перспективи подальших розвідок у цьому напрямі. Інноваційна освіта, що не має загальноприйнятого визначення, загальноприйнятої класифікації інновацій, відображає не стільки реалію, яка утвердилася в житті, а скільки ідеї про те, як змінити на краще освітню практику, яка вже затвердилася, щоб підвищити її соціальну ефективність.

Інноваційність на сьогодні є важливою характеристикою суспільства, яка забезпечує його конкурентоздатність. Завдяки інноваційному сценарію розвитку держави засобами освіти можна досягти ідеалів соціального благополуччя та процвітання. Це свідчить про те, що освіта повинна підготувати випускників, які здатні створити суспільство майбутнього та мати властивості прогнозування. У таких умовах є важливим поповнення нового покоління педагогів, які спроможні до інноваційної діяльності та володіють необхідним рівнем їхньої методологічної культури. Тому в основі таких змін є моделювання інноваційного контексту майбутньої професійної діяльності вчителів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бадагуева, О. Р. (2006). *Формирование готовности будущего учителя к инновационной деятельности в условиях педагогического колледжа*. (Дис. канд пед. наук). Улан-Удэ, Россия: Бурятский государственный университет.
2. Бартків, О. (2010). Готовність педагога до інноваційної професійної діяльності. *Проблеми підготовки сучасного вчителя*, 42, 58–58.
3. Гавриш, І. В. (2005). *Формування готовності майбутніх учителів до інноваційної професійної діяльності (методологічний і теоретичний аспекти)*. Харків, Україна: ХОНМІБО.
4. Кларин, М. В. (1994). *Инновационные модели обучения в зарубежных педагогических поисках*. Москва, Россия: Наука.
5. Підласий, І. і Підласий, А. (1998). Педагогічні інновації. *Рідна школа*, 12, 3–17.
6. Трубавіна, І. (2017). Формування готовності викладачів університетів до роботи в

післядипломній педагогічній освіті. *Професіоналізм педагога: теоретичні й методичні аспекти*, 5 (1), 151–159. Взято з <http://pptma.dn.ua/files/2017/5-1/14.%20Trubavina%20s.151-159.pdf>

7. Эльконин, Д. Б. (2008). *Психология обучения младшего школьника*. Москва, Россия: Просвещение.

8. Юсуфбекова, Н. Р. (2010). Педагогическая инноватика: возникновение и становление. *Вестник Московского городского педагогического университета*, 4 (14), 8–17.

МОТИВАЦИОННАЯ ГОТОВНОСТЬ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ НАЧАЛЬНЫХ КЛАССОВ К ВНЕДРЕНИЮ ИННОВАЦИЙ В ОБРАЗОВАТЕЛЬНЫЙ ПРОЦЕСС

Ольга Хващевская

кандидат педагогических наук,

доцент кафедры теории и практики начального образования

ГВУЗ «Донбасский государственный педагогический университет»

м. Славянск Донецкой области, Украина

<http://orcid.org/0000-0002-3238-8244>

bobr.san83@gmail.com

Евгений Кишкарь

студент ГВУЗ «Донбасский государственный педагогический университет»

м. Славянск Донецкой области, Украина

evgen.kishkar@gmail.com

Аннотация. В статье раскрывается проблема мотивационной готовности будущих учителей начальных классов к внедрению инноваций в образовательный процесс. Сделав анализ литературных источников выяснено сущность ключевых понятий. Раскрыто содержание инноваций. Представлена классификация инноваций в образовании (методологические, институциональные, содержательные, технологические). Рассмотрены мотивационную и практическую готовность педагога к инновационной деятельности. Определены уровни, которые представляют структуру готовности педагога к инновационной деятельности (адаптированный, репродуктивный, продуктивный, креативный).

Показаны принципы, которым должна отвечать инновационная деятельность; определены критерии готовности педагога к инновациям в образовательном процессе, профессиональные и личностные качества педагога, установлено, что мотивационная готовность к инновациям является важным качеством педагога как профессионала.

Ключевые слова: инновации, инновационное образование, инновационная деятельность, педагогическая инновация, нововведение, профессиональная готовность педагога.

MOTIVATIONAL READINESS OF FUTURE PRIMARY SCHOOL TEACHERS TO IMPLEMENT INNOVATIONS INTO THE EDUCATIONAL PROCESS

Olha Khvashchevska

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor

SHEE “Donbas State Pedagogical University”

Sloviansk, Donetsk region, Ukraine

<http://orcid.org/0000-0002-3238-8244>

bobr.san83@gmail.com

Yevhen Kyshkar

Student, SHEE “Donbas State Pedagogical University”

Sloviansk, Donetsk region, Ukraine

evgen.kishkar@gmail.com

Abstract. The article deals with the problem of motivational readiness of future primary school teachers to implement innovations into the educational process.

The modern educational system of the country, like the whole Ukrainian society, is going through a difficult period of renovations. Today a school needs a teacher who not only focuses on educational innovations and implement them into his/her work, he/she masters different technologies of teaching the subject, but he/she is also capable to use a creative approach, to realize him/herself in the professional activity and to make independent innovation search, he/she has a high level of readiness to carry out innovative pedagogical activity that mobilizes a person to create innovations, master and use them.

The problem of general pedagogical innovation is the subject of research by Yu. Babanskyi, V. Bondar, I. Havrysh, I. Pidlasyi, V. Slastonin, I. Trubavina, N. Yusufbekova and others.

The purpose of the article is to highlight the problem of motivational readiness of future primary school teachers to implement innovations into the educational process.

On analyzing literary sources, the essence of key concepts is clarified. The content of innovations is revealed. The classification of innovations in education (methodological, institutional, informative, technological) is presented. The motivational and practical readiness of the teacher for innovative activity is considered. Levels that represent the structure of teacher's readiness for innovation (adapted, reproductive, productive, creative) are determined; the principles, which innovative activities should correspond to, are shown. The criteria of the teacher's readiness for innovation in the educational process, the professional and personal qualities of the teacher are outlined, and it is found out that motivational readiness for innovations is an important quality of a teacher as a professional.

The author concluded the innovation is an important characteristic of a society that ensures its competitiveness. It is proved that education should train graduates who are capable of creating a society of the future and have the properties of projection. In such conditions, it is important to replenish a new generation of educators who are capable of completing innovative activity at the necessary level of their methodological culture. So the basis of such changes is the modelling of the innovative context of teachers' future professional activities.

Key words: innovations; innovative education; innovative activity; pedagogical innovation; innovations; teacher's professional readiness.

REFERENCES

1. Badagueva, O. R. (2006). *Formation of the future teacher's readiness for innovative activity in the conditions of the pedagogical college*. (PhD dissertation). Ulan-Ude, Russia: Burjatskij gosudarstvennyj universitet.
2. Bartkiv, O. (2010). Readiness of the teacher to innovate professional activity. *Problemy pidhotovky suchasnoho vchytelia*, 42, 58–58.
3. Havrysh, I. V. (2005). *Formation of future teachers' readiness for innovative*

professional activities (methodological and theoretical aspects). Kharkiv, Ukraine: KhONMIBO.

4. Klarin, M. V. (1994). *Innovative models of teaching in foreign pedagogical searches*. Moscow, Russia: Nauka.
5. Pidlasyi, I., & Pidlasyi, A. (1998). Pedagogical innovations. *Ridna shkola*, 12, 3–17.
6. Trubavina, I. (2017). Forming the readiness of university teachers to work in postgraduate pedagogical education. *Profesionalizm pedahoha: teoretychni y metodychni aspekty*, 5 (1), 151–159. Retrieved from <http://pptma.dn.ua/files/2017/5-1/14.%20Trubavina%20s.151-159.pdf>
7. Elkonin, D. B. (2008). *Psychology of teaching a junior schoolboy*. Moscow, Russia: Prosveshenie.
8. Jusufbekova, N. R. (2010). Pedagogical innovation: emergence and formation. *Vestnik Moskovskogo gorodskogo pedagogicheskogo universiteta*, 4 (14), 8–17.

Матеріали надійшли до редакції 25.04.2018 р.